

Juha Karsikas

KUVAUS CARITAS-SÄÄTIÖN MIESTEN TYÖTOIMINTARYHMÄN ARJESTA
Vinkejä ohjaajalle

KUVAUS CARITAS-SÄÄTIÖN MIESTEN TYÖTOIMINTARYHMÄN ARJESTA

Vinkkejä ohjaajalle

Juha Karsikas
Opinnäytetyö
Kevät 2013
Liiketalouden koulutusohjelma
Oulun seudun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun seudun ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma

Tekijä: Juha Karsikas

Opinnäytetyön nimi: Kuvaus Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmän arjesta- vinkkejä ohjaajalle

Työn ohjaaja: Päivi Aro

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2013

Sivumäärä: 25 +13

Tämän opinnäytetyön aiheena on kuvaus Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmän ohjaajalle. Työn toimeksiantajana on Caritas-Säätiö. Opinnäytetyössä kuvataan Caritas-Säätiötä toimeksiantajana, miesten työtoimintaryhmän arkea ja ryhmän ohjaamiseen liittyviä työtehtäviä. Lisäksi pyrittiin selvittämään ryhmän nykyistä merkitystä ja ryhmän tulevaisuutta. Jatkossa uusi ryhmän ohjaaja voisi tutustua tähän opinnäytteeseen ennakkoon saadakseen käsitystä työtoimintaryhmän haasteista ja ohjaajana toimimisesta.

Varsinaista tutkimusongelmaa ei ole, koska kyseessä on kuvaus, jonka avulla vasta selvitetään mahdollisia ongelmakohtia. Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, johon liittyy käyttäjäkysely avoimin kysymyksin. Caritas-Säätiössä on myös monenlaisia muitakin ryhmiä, mutta työ rajattiin koskemaan miesten työtoimintaryhmään. Työtoiminta on laaja käsite, jota työssä käsitellään vammaisten ja kehitysvammaisten näkökulmasta.

Työn alussa kerrotaan toimeksiantajasta ja kuvataan miesten työtoimintaryhmää osana Caritas-Säätiötä. Työssä selvitetään työtoiminta-termiä vammaispolitiikan ja sosiaalihuoltolain avulla. Toteutuneiden esimerkkien avulla kerrotaan työtoimintaryhmän tehtävistä.

Työn loppupuolella analysoidaan käyttäjäkyselyn tuloksia sekä tehdään yhteenvetoa ja pohdintaa ryhmän tulevaisuuden näkymistä. Käyttäjäkyselyssä selvisi, että vastaajat arvostavat työtoimintaa, vastanneet toivoivat ryhmän kehittyvän ja heidän mielestään ryhmällä on tulevaisuutta.

Asiasanat:

Käyttäjäkysely

Sosiaalihuoltolaki

Työtoiminta

Toiminnallinen opinnäytetyö

Vammaisuus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences

Degree Programme in Business Economics

Author: Juha Karsikas

Title of Bachelor's thesis: The description for the guide of men's activity oriented work group in Caritas Foundation – tips for the guide

Supervisor: Päivi Aro

Term and year of completion: Autumn 2013

Number of pages: 25+13

The topic of this Bachelor's thesis was to create a description for the guide of men's activity oriented work group in Caritas Foundation. The description was commissioned by Caritas Foundation. This thesis described Caritas Foundation as a supervisor, the everyday life of activity oriented work group and tasks concerning guidance of the group. Moreover, the purpose of this thesis was to examine the significance presence and the future of that group. In future next guide of the work group could familiarise himself with this thesis in advance to get an overview of the challenges and job description as a guide of this activity oriented work group.

This is a project-based thesis. There is no research problem in this thesis, because it represents a description with which possible problems are observed. There is a number of other groups in Caritas Foundation, but this thesis is confined to describe only men's activity oriented work group. Activity oriented work is a broad term, which in this thesis is used from physically and mentally disabled point of view.

First Caritas-Foundation and men's activity oriented work group as a part of Caritas Foundation was discussed. The term 'activity oriented work' was clarified using social Welfare Act and the policy by which disabled people are treated in our society. Realistic examples were used to describe the tasks the men perform in the activity oriented work group.

In the end of this thesis are the users' inquiry results were analyzed and the future prospects of the group was discussed. In the users' inquiry it was found out, that all the responders highly valued activity oriented work. It was found out that this kind of activities would continue and advance in the future.

Keywords:

activity oriented work, disability, project-based thesis, social Welfare Act, users' inquiry

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS	8
2.1	Toimeksiantajana Caritas-Säätiö.....	8
2.1.1	Caritas-Säätiön esittely	9
2.1.2	Työtoiminta osana Caritas-Säätiön toimintaa.....	11
2.2	Työtoiminta – Mitä se terminä tarkoittaa?	14
2.2.1	Vammaispolitiikka	14
2.2.2	Sosiaalihuoltolaki	15
3	TYÖTOIMINTARYHMÄN TEHTÄVÄKUVAUS JA MUUT ERITYISHUOMIOTA VAATIVAT ASIAT	18
4	KÄYTTÄJÄKYSÉLYN TULOKSET (KYSÉLYLOMAKE LIITE 3).....	19
5	POHDINTA	22
	LÄHTEET.....	24
	LIITTEET	26

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aiheena on opas Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmän ohjaajalle. Toimeksiantajana opinnäytetyössä on Caritas-Säätiö. Valitsin aiheen oman mielenkiintoni perusteella, sillä olen toiminut ryhmän ohjaajana noin vuoden. Toimin alkuperäisen ohjaajan sijaisena, joten työstä tulee olemaan hyötyä niin itselleni, kuin ryhmän tulevallekin ohjaajalle. Lisäksi toivon työstä olevan hyötyä Caritas-Säätiön kaikille työntekijöille ja ohjaajille, jotka toimivat ryhmän kanssa läheisessä yhteistyössä. Terminä työtoiminta on käytössä myös esimerkiksi Oulun kaupungin vammaispuolella. Muita työtoimintatermin alaisia ryhmiä ovat muun muassa työttömät ja nuoret työllistyvät. (Oulun kaupunki 2013, hakupäivä 6.4.2013.) Työtoimintaa ja sen sisältöä ei ole tarkasti laissa määritelty, joten halusin tehdä oppaan myös vahventamaan työtoimintaryhmän ohjaajalle käsitystä siitä, minkälaista työtoiminta nimenomaan Caritas-Säätiössä on.

Työtoiminta on laaja käsite, jota itse käsittelem vammaisten ja kehitysvammaisten näkökulmasta. Toimeksiantajani Caritas-Säätiön toimialaan kuuluu vanhus- ja vammaistyö, joten siitä rajaus. Työtoiminta on aloittanut toimintansa Caritas-Säätiössä vuonna 2011. Työtoiminnan tarkoituksena Caritas-Säätiössä on tarjota vammaisille miehille mielekästä ja kuntouttavaa tekemistä. Tällä hetkellä työtoimintaa on tarjolla ryhmäläisille 9 tuntia viikossa. Ryhmäläisille muotoilemani viikkosuunnitelma (liite 1) sisältää ulkoilua, ulkona tehtäviä töitä (mm. lumityöt ja muunlaiset kiinteistöhuollon avustustyöt), motorisia taitoja kehittäviä sisäpallopelejä, tilaustyönä tehtäviä pieniä korjaus tai kunnostustöitä (esim. pyörien keväthuollot ja taulujen seinille laittaminen) ja erilaisten tilaisuuksien kalustamistyöt.

Caritas säätiössä on myös monenlaisia muita ryhmiä, kuten esimerkiksi useassa yksikössä itsenäisesti toimivat päivätoimintaryhmät. Päätin rajata työni kuitenkin miesten työtoimintaryhmään. Se on ryhmistä ainoa, mistä minulla on todellista kokemusta ja lisäksi kyseisen ryhmän ohjaajana toimiessani olen tiedostanut ryhmän järkevään toimintaan liittyvät haasteet.

Toimeksiantajan kannalta työn tavoitteisiin kuuluu selkeiden ohjeistusten tekeminen kuvaamalla miesten työtoimintaryhmää. Lisäksi työni kautta esimieheni ja muut työtoiminnan kanssa läheistä yhteistyötä tekevät tahot saavat lisää tietoa ryhmän toiminnan kehitysmahdollisuuksista. Käyttäjil-

le suunnatun kyselyn kautta saadaan myös tämän hetkistä tietoa esimerkiksi siitä, kuinka tärkeänä käyttäjät ryhmän toimintaa pitävät. (Liite 3)

Opinnäytteeni on toiminnallinen opinnäytetyö. Varsinaista tutkimusongelmaa ei ole, koska kyseessä on kuvaus, jonka avulla vasta oikeastaan selvitan mahdollisia ongelmakohtia. Käyttäjän näkökulmaa saadakseni tein Caritas-Säätiön päälliköille, esimiehille ja muutamalle muulle ryhmän kanssa läheistä yhteistyötä tekeväälle henkilölle avoimen kyselyn. Kyselyn avulla saan materiaalia työn osioon, jossa käsittelen työtoimintaryhmän tulevaisuuden näkymiä.

Mikä on toiminnallinen opinnäytetyö? Toiminnallinen opinnäytetyö on vaihtoehto ammattikorkeakoulun tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Toiminnallinen opinnäytetyö tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan ohjeistamista, opastamista, toiminnan järjestämistä tai järjeistämistä. Se voi olla alasta riippuen esimerkiksi ammatilliseen käyttöön suunnattu ohje, ohjeistus tai opastus, kuten perehdyttämisopas, ympäristöohjelma tai turvallisuusohjeistus. Se voi olla myös jonkin tapahtuman toteuttaminen. Toteutustapana voi olla kohderyhmän mukaan kirja, kansio, opas, portfolio, kotisivut tai johonkin tilaan järjestetty näyttely tai tapahtuma. (Airaksinen & Vilka 2003, 9.)

2 TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

2.1 Toimeksiantajana Caritas-Säätiö

Caritas-Säätiö perustettiin vuonna 1998. Perustajana oli Oulun Evankelis-Luterilainen seurakuntayhtymä yhdessä muiden paikallisten säätiöiden ja veteraani- ja vammaisjärjestöjen kanssa. Tavoitteena oli vanhusten ja vammaisten asumisolojen parantaminen ja kuntoutuksen tarjoaminen voittoa tavoittelematta. Caritas-Säätiön toimintaa ohjaavia arvoja ovat eettisyys, asiakaslähtöisyys, osaaminen ja yhteisöllisyys. (Caritas-Säätiö 2013a, hakupäivä 30.3.2013.)

Caritas-Säätiö tarjoaa ikääntyneille monipuolisia asumispalveluja sekä kotona asumista tukevia hoito- ja kuntoutuspalveluja. Ikääntyneet voivat asua itsenäisesti palveluasunnossa kotiin annettavien palvelujen turvin ja nauttia monipuolisista hyvinvointia tukevista palveluista. Palvelut suunnitellaan jokaisen asukkaan tarpeiden mukaisesti. Niitä voivat olla kotihoito, lääkehoito, kauppaluonnokset sekä turvapuhelin- ja ateriapalvelut. Turvarannekkeen avulla asukas saa tarvittaessa apua, myös yöaikaan. Henkilökuntaa on saatavilla vuorokauden ympäri. Palvelukodeissa asuu ikääntyneitä, joiden asuminen kotona ei ole enää turvallista muun muassa muistiongelmien ja liikuntaesteiden vuoksi. Palvelukodeissa eletään kodinomaista ja yhteisöllistä elämää. (Caritas-Säätiö 2013a, hakupäivä 30.3.2013.)

Caritas-Säätiössä vammaiset henkilöt saavat monipuolisia asumispalveluja sekä itsenäistä asumista tukevia palveluja. Toimintaperiaatteina ovat hoidon yksilöllisyys, asiakaskeskeisyys ja kuntouttava työote. Asiakkaat pääsevät osallistumaan palvelujen suunnitteluun ja tuottamiseen yhdessä vammaistyöhön erikoistuneen henkilökunnan kanssa. Jokaiselle asiakkaalle tarjotaan räätälöityä, esteettömissä ja nykyaikaisissa tiloissa toteutettu asumisratkaisu, sekä palveluja, joilla saadaan aikaan hyvinvointia, turvallisuutta ja tunnetta oman elämän hallinnasta. Palveluja tarjotaan myös omassa kodissaan asuville, näin toimivasta asunnosta ei tarvitse muuttaa mihinkään. (Caritas-Säätiö 2013a, hakupäivä 30.3.2013.)

Toimipaikat sijaitsevat Oulussa, Oulunsalossa ja Jäälissä (Kiiminki). Oulussa paikkoja on Caritas-kodissa, Caritas-kylän Sonaatissa sekä Etu-Lyötyssä sijaitsevassa Caritas Veturissa. Sonetti-tiimi tarjoaa ympärivuorokautista asumispalvelua vammaisten omaan kotiin Caritas-kylän alueella.

Kaikki tarvittavat palvelut ovat lähellä ja harrastusten pariin pääsee vaivattomasti. Oulun keskusta, jäähalli, ruokakaupat ja terveysasema ovat kaikki kävelymatkan päässä. Itsenäistä asumista ja aktiivista elämää tukevia palveluja ovat avustajapalvelu sekä päivä- ja työtoiminta. Asumiskokelun ja tukiasumisen avulla on asukkaalla mahdollisuus siirtyä itsenäisempään elämään tuetusti ja suunnitelmallisesti. Tilapäishoito tukee koko perheen elämää, tarjoten omaishoitajalle lepoa sekä omaishoidettavalle hyvää ja luotettavaa hoitoa ja mukavaa yhdessäoloa vertaisryhmässä. (Caritas-Säätiö 2013a, hakupäivä 30.3.2013)

2.1.1 Caritas-Säätiön esittely

Yhteisöllinen Celesta

Oulun Caritas-Koti on uuden ajan palvelutalo vanhuksille ja vammaisille henkilöille. Tehostetun asumispalvelun yksikkö Celesta on Caritas-Kodin tiloissa toimiva 24-paikkainen yksikkö moni- ja liikuntavammaisille henkilöille. Celestan yhteisöllinen asuinympäristö soveltuu erinomaisesti moni- ja vaikeasti vammaisille, ensiasunnoksi nuorille ja paljon tukea tarvitseville. Asukkaat saavat ympärivuorokautista avustusta ja hoitoa sekä tukea vapaa-ajan harrastuksiin osallistumisessa. (Caritas-Säätiö 2013b, hakupäivä 12.5.2013.)

Veturissa on vaihtoehtoja

Caritas Veturi on Oulun Etu-Lyötyssä sijaitseva uusi, monipuolisia vammaispalveluja tarjoava palvelutalo. 10-paikkainen ryhmäkoti Veturi tarjoaa asumispalveluja vaikeasti vammaisille henkilöille, jotka tarvitsevat paljon tukea ympäri vuorokauden. Henkilökunnalla on erikoisosaaminen aivovammatyöhön ja neurologisiin sairauksiin. Veturin kuntouttavaan työhön erikoistunut palvelu soveltuu erityisesti kuntoutuksen jälkeiseksi asumisratkaisuksi, vaihtoehdoksi erikoissairaanhoidon jälkeiseen tai vuodeosastolla asumiseen. Ryhmäkoti Veturin välittömässä läheisyydessä sijaitsevat palveluasunnot tarjoavat vammaiselle henkilölle erinomaisen mahdollisuuden itsenäiseen esteettömään asumiseen. Palveluasuntoihin saa myös ympärivuorokautisen hoidon ja huolenpidon, tai niissä voi asua itsenäisesti hälytysrannekepalvelun avulla. Jokainen palvelusopimus räätälöidään yksilölliseksi, jolloin asiakas saa haluamansa määrän tukea asumiseensa. (Caritas-Säätiö 2013b, hakupäivä 12.5.2013.)

Kehitysvammaisten palvelut

Caritas Oulunsalo tarjoaa tehostettua palveluasumista kehitysvammaisille henkilöille kahdeksan asunnon kotiryhmissä. Caritas Oulunsalossa on lisäksi 13 tukiasuntoa. Työtoiminnan sekä fysio- ja toimintaterapiapalveluiden tilat sijaitsevat samassa kiinteistössä. Asukkaat saavat avustajapalvelua, jota tarjotaan myös lähialueella asuville. (Caritas-Säätiö 2013b, hakupäivä 12.5.2013.)

Päivä- ja työtoimintaa

Päivätoiminta on monipuolista vertaisryhmässä tapahtuvaa ohjattua harrastustoimintaa ja arjen askareita. Tavoitteena on tukea voimavarakeskeisesti asiakkaan itsenäistä elämää ja tarjota mukavaa yhdessäoloa. Toiminta suunnitellaan yhdessä asiakkaiden kanssa. Ohjelma sisältää esim. luovaa ja elämyksellistä toimintaa, uimista ja saunomista, karaoken laulua sekä retkiä. Työtoiminnan tavoitteena on tarjota virikkeellistä työtä asiakkaan elämänhallinnan ja kuntoutuksen tukemiseksi. Jokainen työviikko on yksilöllisesti suunniteltu, tasapainoinen kokonaisuus, joka sisältää työtoiminnan lisäksi liikuntaa ja kuntoutusta. (Caritas-Säätiö 2013b, hakupäivä 12.5.2013.)

Vammaisasukkaan asumiskustannukset Caritas-Säätiössä

Vammaisasukkaan asumisen kustannukset ovat periaatteessa julkista tietoa, mutta tarkkaa summaa on vaikeaa määrittellä. Syynä siihen on se, että jokaisella asukkaalla on yksilöllisesti räätälöity palvelupaketti, jonka mukaan lopullinen hinta määräytyy. Palvelupakettiin sisältyvät muun muassa asukkaan tarvitsemasta hoidosta ja erilaisesta muusta avustamisesta elämän eri askareissa, lääkehuollosta ja kodinhoitopalveluista, kuten siivous tai pyykkihuolto. Hoidon maksaa kotikunta. Asukas maksaa itse oman asuntonsa vuokran sekä ruoan. Vuokra-asumiseen liittyvät kulut maksaa siis asukas itse, eli kaikki samat kulut kuin mitä jokainen vuokralla asuessaan maksaisi. (Rasvala, sähköpostihaastattelu 11.5.2013.)

Kehitysvammaisten asumispalvelut on Oulun kaupunki kilpailuttanut ja ne hinnat on siis lukittu sopimuksen mukaiseksi. Vaikeasti vammaisten asumispalveluilla on niin ikään maksuluokat Oulun kaupungin asiakkaiden osalta. Muiden kuntien asiakkailla on yksilöllisesti määritelty hinta. Työ- ja erilaisten päivätoimintaryhmien hinta vaihtelee sopimuksen mukaan. Jos työ- tai päivätoiminta on erikseen maksullista, maksaa sen kotikunta. Vammaisilla on subjektiivinen oikeus päivätoimintaan. (Rasvala, sähköpostihaastattelu 11.5.2013.)

2.1.2 Työtoiminta osana Caritas-Säätiön toimintaa

Työn tekeminen Caritas-Säätiössä on jaoteltu mahdollisimman selkeisiin osa-alueisiin, joissa jokainen yksittäinen työntekijä tekee oman koulutuksensa ja erityisosaamisensa mukaisia töitä. Työntekijöiden jaottelussa heidät jaotellaan kuuluvaksi joko hallintoon tai varsinaiseen hoitohenkilökuntaan. Hoitohenkilökunta jaotellaan edelleen vammais- ja vanhuspuolen henkilökunniksi. Hallinnon puolella henkilökunnasta jaotellaan toiseen ryhmään johtajisto ja päälliköt sekä toiseen ryhmään muut, kuten palkanlasku- ja laskutushenkilöt. Miesten työtoiminta on osa Caritaksen vammaispalveluiden päivätoimintaa.

Kehittävä työntutkimus on 1980-luvun alussa virinnyt omintakeinen suomalainen lähestymistapa työn ja organisaatioiden tutkimiseen ja kehittämiseen. Kehittyvä työntutkimus ei asetu minkään yksittäisen tieteenalan rajoihin. Kehittävää työntutkimusta voidaan luonnehtia toiminnan teorian erityiseksi muodoksi ja sovellukseksi työtoimintojen tutkimukseen. Kehittävä työntutkimus on muutosstrategia, joka yhdistää tutkimuksen, käytännön kehittämistyön ja koulutuksen. Se on osallistava lähestymistapa, jossa työntekijät analysoivat ja muuttavat omaa työtään. Kehittävä työntutkimus ei tuota työpaikoille ulkoapäin valmiita ratkaisuja, vaan muokkaa työyhteisön sisällä välineitä toiminnan erittelyyn ja uusien mallien suunnitteluun. (Engström. 2002. 11- 12.)

Kehittävä työntutkimuksen kulkua voidaan kuvata kaksoisärsytyksen periaatetta noudattavien kehittämiskokeiden sarjana. Kun työntekijät esimerkiksi muodostavat kuvan toimintajärjestelmänsä nykyvaiheen ristiriidoista, kyse on itse asiassa kehittävästä kokeesta. Työntekijöiden ensimmäinen ärsyke on tehtävä, joka vaatii löytämään ristiriidat työtä koskevasta aineistosta. Toinen ärsyke on tutkijan tarjoama tai työntekijöiden tutkijan tuella tuottama käsitteellinen välineistö, jolla aineisto jäsennetään ja ristiriidat tunnistetaan. Välineistön ja aineiston eli kahden ärsykkeen yhteen saattaminen on arvaamaton prosessi, jossa työntekijät muodostavat oman tulkintansa tehtävästä. Tällaisen kokeen tuloksellisuutta ei arvioida pelkästään näkyvän lopputuloksen, esimerkiksi ristiriitojen kirjallisen kuvauksen perusteella. Vähintään yhtä oleellinen tulos on merkitys, jonka työntekijät muodostavat. (Engström 2002. 123- 124.)

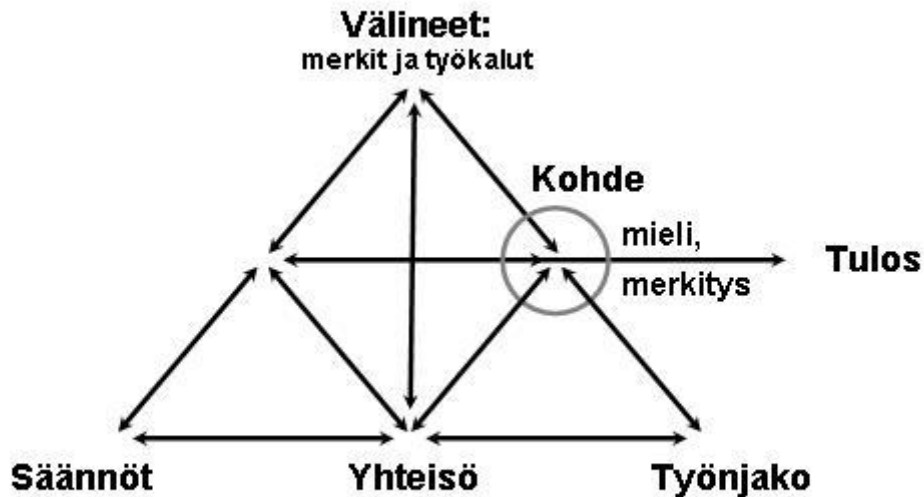
Kehittävän työntutkimuksen teorian mukaisesti yhteisellä toiminnalla on aina jokin kohde, päämäärä, jota kohti pyritään. Caritas-Säätiössä se on tavoitteen mukainen vanhusten ja vammaisten asumisolojen parantaminen ja kuntoutuksen tarjoaminen voittoa tavoittelematta. Lisäksi

päämääränä on toimia samalla säätiön arvojen mukaisesti, joita ovat eettisyys, asiakaslähtöisyys, osaaminen ja yhteisöllisyys. (Caritas-Säätiö 2013a.) Lisäksi toimintaa määrittävät erilaiset osatekijät, eli työvaiheet, toiminta yhteistyössä eri alojen toimijoiden kanssa, sovittu työnjako sekä selkeät säännöt. Yksittäisiä tekoja ja tilanteita, kuten myös epäonnistumisia, häiriöitä ja innovaatioita analysoidaan aina suhteessa koko toimintajärjestelmään. (Toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikkö 2013, hakupäivä 19.5.2013.)

Engströmin, Helteen, Pihlajan ja Virkkusen mukaan kehittävän työntutkimuksen vaiheita ovat tarvetila, vanhan toimintatavan ristiriitojen kärjistyminen eli umpikuja, uuden laajemman kohteen ja motiivin sekä toimintatavan etsiminen ja suunnittelu, uuden toimintatavan kokeilu ja kehittäminen, uuden toimintatavan käyttöönotto sekä uuden toimintatavan vakiinnuttaminen ja yleistäminen. (Engström Y., Helle M., Pihlaja J. Virkkunen J. 1999. 12-15.)

Näitä edellä mainittuja kehittävän työntutkimuksen vaiheita käyttäen voin kuvata, kuinka olen kehittänyt niin omaa kuin työtoimintaryhmänkin kannalta toimintamme aikataulutusta. Aloittaessani työtoimintaryhmän ohjausta huomasin erilaisten työtehtävien tekemisessä kuluvan ajan määrittämisen olevan vaikeaa, eikä aikataulutuspysyminen suunnitellun mukaisena. Tästä johtuen osapäivistä muodostui kiireellisiksi ja suunnitelmia piti usein muuttaa ja siirtää sovittuja tehtäviä myöhemmäksi. Tiedostin asian ja kyselin apua kokeneemilta kollegoiltani. Päätin kokeilla tarkempaa mutta joustavampaa viikkokohtaista suunnitelmaa, jossa huomioin paremmin sekä ryhmäläisten henkilökohtaiset taidot, että ryhmän paikasta toiseen liikkumiseen kuluvan ajan. Uuden suunnitelman käyttöönotto mietitytti alkuun. Huonona puolena uudessa suunnitelmassa oli se, että esimerkiksi äkillisten työtehtävien tekeminen vaikutti häiritsevästi. Koko viikon suunnitelma saattoi sekoittua, kun suunnitelmassa ei ollut aikaa varattu mihinkään ylimääräiseen. Tarkennetut suunnitelmat toivat kuitenkin kiitosta niin työtehtäviä antavilta asiakkailta, ryhmäläisten asumisyksiköiden työntekijöiltä, esimiehiltä kuin itse ryhmäläisiltäkin. Ryhmäläisten mielestä oli mukava tietää tarkasti etukäteen päivän ja viikon kulku. Omalta kannaltani uusi suunnitelma oli hyvä, koska pystyin paremmin karsimaan liian haasteelliset työtehtävät. Suunnitelma vaikutti vähentämään stressiä ja liiallista kiirettä.

Kehittävässä työntutkimuksessa analyysiyksikkönä on kollektiivinen työtoimintamalli, joka esitetään usein seuraavan kuviomallin avulla:

KUVIO 1

Toisen teoreettisen lähtökohdan mukaan toiminnan ongelmat ilmentävät ristiriitoja koko työyhteisön osatekijöiden välillä. Ristiriidat voi tehdä näkyväksi analysoimalla työhön ja sen tekemiseen liittyviä poikkeuksia, eli häiriöitä, katkoksia tai työntekoon liittyviä uusia ideoita. Ristiriitoja tarkastellaan sekä takautuvasti toiminnan historiallisen kehityksen varrelta, että nykytoiminnassa. Näin saadaan esiin toiminnan kehitysdynamiikka. Laadulliset muutokset toiminnassa ovat seurausta ristiriitojen ratkaisemisesta ja sen myötä syntyvistä uudentalaisista toimintamuodoista ja työvälineistä. (Toiminnan teorian ja kehittävä työntutkimuksen yksikkö. 2013, hakupäivä 19.5.2013.)

Mielestäni tämä osa teoriaa todentuu miesten työtoimintaryhmän kohdalla. Analysoin päivän ta-pahtumia päivän lopuksi tekemässäni päivittäisraportissa. Kirjoitan siihen työtoimintapäivän onnistumiset, epäonnistumiset, uudet ideat ja suunnitelmasta poikkeamiset. Jälkikäteen raporteja on mahdollista analysoida tarkemmin ja sitä kautta olen pystynyt osoittamaan esimerkiksi uusien työkalujen ja muiden tarvikkeiden hankinnan tarpeellisuutta. Laadulliset muutokset ryhmän toiminnassa ovatkin osaltani syntyneet entistä paremman viikkosuunnittelun, tarkan raportoinnin ja tietysti myös oman kokemuspohjan laajenemisen kautta. Oman osansa ryhmän toimivuuden

parantamisessa on ollut myös sillä, että olen oppinut kuuntelemaan entistä enemmän myös ryhmäläisten mieltymyksiä.

Päivätoiminnan sisältö

Vammaispalvelulain mukaan vammaisten henkilöiden päivätoimintaan kuuluu kodin ulkopuolella järjestettyä itsenäisessä elämässä selviytymistä tukevaa ja sosiaalista vuorovaikutusta edistävää toimintaa. Päivätoiminnan tavoitteena on tukea vammaisen itsenäisessä elämässä selviytymistä. Päivätoiminnan avulla pyritään vahvistamaan niitä taitoja, joita kaikkein vaikeimmin vammaiset henkilöt tarvitsevat selviytyäkseen mahdollisimman omatoimisesti arkielämän toiminnoista. Päivätoiminnan avulla voidaan myös edistää sosiaalista vuorovaikutusta, joka parantaa elämän laatua ja ennaltaehkäisee psyykkisiä vaikeuksia. Päivätoiminnan tarkoituksena on lisätä vaikeasti vammaisten kontakteja asunnon ulkopuolella, mutta päivätoimintaa on kuitenkin edelleen mahdollista järjestää esimerkiksi palveluasumisyksikön erillisissä tiloissa. Päivätoiminta voi sisältää esimerkiksi ruoanlaittoa, liikuntaa, keskustelua, retkeilyä, luovaa toimintaa sekä sosiaalisten taitojen harjaannuttamista. (Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. 2012, hakupäivä 7.4.2013)

2.2 Työtoiminta – Mitä se terminä tarkoittaa?

2.2.1 Vammaispolitiikka

Vammaispolitiikan periaatteina ovat vammaisten henkilöiden oikeus

- yhdenvertaisuuteen
- osallisuuteen ja syrjimättömyyteen
- tarpeellisiin palveluihin ja tukitoimiin

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi vammaispolitiikkaa. Sen toteuttaminen on kuitenkin kaikkien hallinnonalojen vastuulla.

Suomen vammaispoliittinen ohjelma (VAMPO 2010-2015) linjaa vammaispolitiikan konkreettiset toimenpiteet lähivuosille. Ohjelman päätavoitteena on, että koko yhteiskunta sitoutuu vammaisten henkilöiden oikeuksien ja yhdenvertaisuuden edistämiseen.

Ohjelman tavoitteet ovat:

- YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen ratifiointi ja sen edellyttämät säädösmuutokset
- Vammaisten henkilöiden sosioekonomisen aseman parantaminen ja köyhyyden torjunta
- Erityispalvelujen ja tukitoimien saatavuuden ja laadun varmistaminen maan eri puolilla
- Yhteiskunnan esteettömyyden laaja-alainen vahvistaminen ja lisääminen
- Vammaistutkimuksen vahvistaminen, tietopohjan lisääminen sekä laadukkaiden ja monipuolisten menetelmien kehittäminen vammaispolitiikan toteuttamisen ja seurannan tueksi. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2012, hakupäivä 28.4.2013.)

Päivätoiminnasta työtoimintaan

Joissain tapauksissa päivätoiminnan järjestäminen voi auttaa vaikeavammaisen henkilön siirtymistä työtoimintaan ja mahdollisesti edelleen työelämään. Mahdollista olisi myös kokeilla työtoimintaan osallistumista tietyn määräajan päivätoimintaan osallistumisen ohella tai yksilöllisten toimintaedellytysten mukaan järjestää henkilölle lyhytkestoista työtoimintaa ja sen ohella päivätoimintaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2012, hakupäivä 7.4.2013)

2.2.2 Sosiaalihuoltolaki

Yleistä

1. luku 1 §.

Sosiaalihuollolla tarkoitetaan tässä laissa sosiaalipalveluja, toimeentulotukea, sosiaaliavustuksia, sosiaalista luottoa ja niihin liittyviä toimintoja, joiden tarkoituksena on edistää ja ylläpitää yksityisen henkilön, perheen sekä yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä. (20.12.2002/1134). (Finlex.fi 2013a, hakupäivä 14.9.2013.)

2. luku 3§.)

Sosiaalihuollon yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluu sosiaali- ja terveysministeriölle. Aluehallintovirastolle kuuluu sosiaalihuollon suunnittelu, ohjaus ja valvonta toimialueellaan. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi sosiaalihuollon ohjauksessa ja valvonnassa. Lisäksi Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto ohjaa ja valvoo sosiaalihuoltoa. (Finlex.fi 2013a, hakupäivä 14.9.2013.)

Sosiaalihuollon toteuttaminen

4. luku 39§.

Sosiaalihuoltoa on ensisijaisesti toteutettava sellaisin toimintamuodoin, jotka mahdollistavat itsenäisen asumisen sekä luovat taloudelliset ja muut edellytykset selviytyä omatoimisesti päivittäisistä toiminnoista.

Sosiaalihuoltoa toteutettaessa on yksilön ja perheen ongelmat otettava huomioon siten, että toimenpiteet niiden ratkaisemiseksi yhteensovitetaan. (Finlex.fi 2013a, hakupäivä 14.9.2013.)

Vammaisten työtoiminta

3. luku 17§

Kunnan on huolehdittava seuraavien sosiaalipalveluiden järjestämisestä: sosiaalityö, kasvatus- ja perheneuvonta, kotipalvelut, asumispalvelut, laitoshuolto, perhehoito, vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva toiminta ja vammaisten henkilöiden työtoiminta sekä toimenpiteet elatusavun vahvistamiseksi. Kunnan on myös huolehdittava lasten ja nuorten huollon, kehitysvammaisten erityishuollon, vammaisuuden perusteella järjestettävien palvelujen ja tukitoimien järjestämisestä sekä kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa (189/2001) säädetyistä tehtävistä. (28.12.2012/910). (Finlex.fi 2013a, hakupäivä 14.9.2013.)

3. luku 27 d §

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevalla toiminnalla tarkoitetaan erityisien työhön sijoittamista edistävien kuntoutus- ja muiden tukitoimien järjestämistä.

Vammaisten henkilöiden työllistymistä tukevaa toimintaa järjestetään henkilöille, joilla vamman tai sairauden tai muun vastaavan syyn johdosta on pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista ja jotka tarvitsevat työhallinnon palvelujen ja toimenpiteiden lisäksi 1 momentissa tarkoitettuja tukitoimia työllistyäkseen avoimille työmarkkinoille. (Finlex.fi 2013a, hakupäivä 14.9.2013.)

3. luku 27 e §

Vammaisten henkilöiden työtoiminnalla tarkoitetaan toimintakyvyn ylläpitämistä ja sitä edistävää toimintaa. Työtoimintaa järjestetään työkyvyttömille henkilöille, joilla vammaisuudesta johtuen ei ole edellytyksiä osallistua 27 d §:ssä tarkoitettuun työhön ja joiden toimeentulo perustuu pääosin sairauden tai työkyvyttömyyden perusteella myönnettäviin etuuksiin.

Vammaisten henkilöiden työtoimintaan osallistuva henkilö ei ole työsopimuslain 1 luvun 1 §:ssä tarkoitetussa työsuhteessa toiminnan järjestäjään tai palvelun tuottajaan.

Vammaisten henkilöiden työtoimintaan sovelletaan työntekijän työturvallisuudesta annettuja säännöksiä myös silloin, kun henkilö ei ole työsuhteessa työnantajaan. (Finlex.fi 2013a, hakupäivä 14.9.2013.)

3 TYÖTOIMINTARYHMÄN TEHTÄVÄKUVAUS JA MUUT ERITYISHUOMIOTA VAATIVAT ASIAT

Jokaisella miesten työtoimintaryhmän jäsenellä on sellaisia työtehtäviä ja liikunnallisia asioita, joista he pitävät ja joita he useimmin haluaisivat tehdä. Tietysti on myös sitten tehtäviä, jotka eivät kaikkia aina miellytä.

Pyrin miesten työtoimintaryhmäläisille tekemissäni viikkokohtaisissa suunnitelmissa (liite 1) käsittelemään ryhmäläisiä yksilöinä. Jokainen ryhmäläinen on oma persoonansa, ja se on aina muis-tettava. Toiset ryhmäläisistä pitävät eniten liikunnasta, kun taas toisia eivät esimerkiksi reippaat kävelylenkit tai biljardin pelaaminen iltapäivisin juurikaan kiinnosta. Toiset ovat todella innostuneita aina, kun työtehtävään kuuluu korjaus-, kunnostus- tai muita ”miesten” hommia. Silloin esimerkiksi pyörän renkaanvaihdon yhteydessä saattavat kädet hieman likaantua, mutta ei se kaikkia heitä haittaa. Samojen korjaustehtävien ollessa suunnitelmassa taas jotkut ryhmästä painuvat mieluummin taka-alalle, ottamaan vastuuta vaikkapa muiden tarvitsemien työkalujen etsinnästä.

Liikunnalliset asiat osana työtoimintapäiviä ovat ryhmäläisille mielestäni tärkeitä, sillä esimerkiksi kävelymotoriikan ja oman fyysisen kunnon paraneminen helpottavat suuresti arjen askareiden suorittamista.

Erityishuomiota vaativia asioita ovat esimerkiksi aikatauluttaminen ja päivittäin ryhmäläisten kanssa ruokaileminen. Aikatauluttaminen ja viikkokohtaiset suunnitelmat ovat helpottaneet ryhmän ohjaamista todella paljon. Aloittaessani ohjaajan työtä en osannut aavistaa, kuinka paljon vaatii aikaa esimerkiksi siirtyminen työtehtäväpaikasta toiseen ryhmän jäsenten vammaisuudesta johtuvien asioiden takia. Viikkosuunnitelman tekeminen ryhmäläisten kanssa yhteistyössä on saanut aikaan sen, ettei alun kaltaista kiirettä enää pääse tulemaan. Osa ryhmäläisistä tulee ruokaillessaan itsenäisesti toimeen, mikä helpottaa ohjaajan toimintaa. Kaksi ryhmän jäsentä tarvitsee kuitenkin opastusta ja neuvontaa, sekä apua ruoan keräämisessä ravintolan linjastosta. Joinakin päivinä kyseiset henkilöt tarvitsevat lisäksi apua ruoan pilkkomisessa sopiviksi suupalloiksi. Nämä kaikki ryhmäläisten ruokailemiseen liittyvät seikat aiheuttavat sen, ettei ryhmän ohjaaja voi aina itse syödä samanaikaisesti, vaan varattu aika menee auttaessa ja tilanteen valvonnassa.

4 KÄYTTÄJÄKYSELYN TULOKSET (KYSELYLOMAKE LIITE 3)

1. Onko työtoiminta ollut mielestänne toimiva osa säätiötämme?

Kaikki kyselyyn vastanneet olivat sitä mieltä, että työtoiminta on ollut toimiva osa Caritas-Säätiön toimintaa, osa vastanneista piti ryhmää erittäin tärkeänä. Etenkin Caritas kylän alueella toimivista yksiköistä on ollut hyvä asia, että on työtoiminnan miehet, joilta palveluyksiköt ja asukkaat voivat tilata pienimuotoista remonttiapua. Aktiivisen toiminnan luomista työtoiminnan kautta on myös pidetty tärkeänä. Eräs vastanneista oli sitä mieltä, että työtoiminta on ollut toimivaa, mutta ryhmästä tiedottamista kaivattaisiin lisää ja toisen vastanneen mielestä ryhmä voisi näkyä arjessa enemmänkin. Yksiköistä joista ryhmän jäsenet tulevat, todettiin tähän, että etenkin suunnitelmallisuus on helpottanut yksiköiden toimintaa. Samalla työtoiminta osana Caritas-Säätiön toimintaa tukee yhteisöllisyyden ajatusta. Kysymykseen vastanneet toivoivat lisäksi työtoiminnan laajentamista.

2. Miten ryhmän toiminnan tulisi painottua? (Esim. enemmän ulkoilua tms.)

Suurin osa vastanneista kannatti painotusta pienimuotoisiin ”oikeisiin” työtehtäviin. Vastanneiden mielestä niiden tulisi olla mielekkäitä, säätiön toimintaa ja asukkaita hyödyttäviä, kuntouttavia ja työhön opettavia, eli sellaisia, jotka vahvistavat osallistujien arjenhallintataitoja ja toimintakykyä. Erään vastaajan mielestä jokaiselle ryhmäläiselle tulisi löytää kiinnostava ”vakituinen” työtehtävä. Muutamat kyselyyn vastanneista arvostivat myös ryhmäläisten kanssa tehtäviä virkistys- ja ulkoiluhetkiä ja pitivät niitä tärkeänä lisänä. Yksi vastanneista oli lisäksi sitä mieltä, että toiminnan tulisi painottua asiakkaiden, siis työtoimintamiesten toiveiden mukaan.

3. Koetteko työtoiminnan tärkeäksi?

Kaikki vastanneet kokivat työtoiminnan tärkeäksi, osa jopa erittäin tärkeäksi. Vastanneet perustelivat asiaa sillä, että työtoiminta koetaan tärkeäksi niin asiakkaille (työtoimintamiehet) kuin palveluyksiköillekin. Lisäksi hyvä asia oli, että muille asiakkaille voi tarjota palveluja, jos ei esimerkiksi omaisia ole lähellä. Erään vastanneen mielestä työtoiminta voimaannuttaa asiakkaita.

4. Mitä asioita ryhmän ohjaajan tulisi ottaa paremmin huomioon?

Useampi vastanneista oli sitä mieltä, että ryhmän ohjaaja ottaa jo nyt ryhmäläiset hyvin ja yksilöllisesti huomioon. Yksi vastanneista muistutti vastauksessaan, että ohjaajan pitää kuitenkin muistaa työtoiminnan tärkeys etenkin ryhmän miehille. Eräs vastanneista toivoi ohjaajan muistavan ottaa huomioon ryhmään osallistuvien erilaiset lähtökohdat sekä niihin vastaamisen ja toinen toivoi enemmän yksilöllisyyttä tukevaa, kuntouttavaa työtettä. Myös vastaanotettujen työtehtävien vaikeus tulisi yhden vastanneen mielestä muistaa ja samalla ottaa huomioon ohjaajalle liian vaikeista tehtävistä koituvat turhan suuret vastuut.

5. Kuvaile työtoimintaryhmää kolmella (3) adjektiivilla. Mitä asioita tulee ensimmäisenä mieleen?

Kyselyyn vastanneiden mielestä työtoimintaryhmää voi kuvata sanoilla iloinen, tarmokas, aikaansaava, mielekäs, tarpeellinen, heterogeeninen, joskus äänekäs, hyvässä ja huomioivassa ohjauksessa, toimiva, suunnitelmallinen, reflektiivinen, voimaannuttava, tarvetta vastaava, tekevä, toimelias, puuhakas, merkityksellinen, positiivinen, ystävällinen ja rento.

6. Miten ryhmää tulisi/voisi kehittää?

Erään vastanneen mielestä ryhmää voisi kehittää määrittelemällä ryhmälle tehtävien työtilausten sisältö nettisivuille. Sieltä voisi sitten sisäisen tiedottamisen kautta saada selville esimerkiksi sen, kuka voi tilauksen tehdä ja myös mitä voi tilata. Toinen vastaajista haluaisi ryhmän jakaantuvan pienempiin ryhmiin, jotka sitten voisivat tehdä pieniä korjaus- tai pihanhoitotehtäviä. Osa vastanneista kehittäisi ryhmää työtehtävien kautta. Vastauksissa mainittiin muun muassa tehtävien etupainotteisempi suunnittelu, tehtävien suunnittelu yhdessä työntekijöiden kanssa ja lisäksi ehdotettiin työpajatyypistä toimintaa, jossa huomioitaisiin yksilön vahvuudet ja luovuus. Muuan vastanneista kehittäisi ryhmää ottamalla siihen lisää ryhmäläisiä.

7. Millainen on Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmä vuonna 2015?

Yhden vastanneen mielestä ryhmä on vuonna 2015 laajentunut muihinkin yksiköihimme ja sen ryhmän tekemän työn sisältö on hyvin määritelty ja tiedostettu. Lisäksi käytössä on sähköinen varausjärjestelmä. Toinen toivoisi ryhmäläisille olevan edelleen mahdollisuus mielekkääseen toimintaan. Eräs vastanneista haluaisi tällöin työryhmän, joka toimisi viitenä päivänä viikossa ja että ryhmällä olisi ohjaaja, joka olisi vain työtoimintaryhmää varten. Yksi vastanneista haluaisi myös tällöin ryhmäläisten saavan harjoittaa turvallisessa ympäristössä omia kykyjään. Lisäksi

vastanneet näkevät ryhmän monipuolisena, luovana, suunnitelmallisena ja että ryhmän jäsenet olisivat vaihtuvia.

8. Halukkaille sana on vapaa

Vastanneen mielestä työtoimintaryhmän ohjaaminen on ollut mukavan suunnitelmallista ja ryhmästä tiedottamisen olleen ainakin ohjaajan puolesta toimivaa. Vastanneen mielestä ryhmälle tulisi hankkia lisää työkaluja, jotta ryhmä voisi vastata enemmän tarpeisiin esimerkiksi satelliittiyksiköissä.

5 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kuvata Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmän arkea ja toiminnan kehittymistä ryhmän ohjaajan näkökulmasta. Lisäksi tarkoituksena oli löytää kehitysideoita ja saada selville ryhmän todellista merkitystä osana Caritas-Säätiötä. Opinnäytetyössä esiteltiin työtoimintaa terminä vammaispolitiikan ja sosiaalihuoltolain avulla ja kerrottiin työtoiminnasta osana toimeksiantajaa. Lisäksi tehtiin Caritas-Säätiön päälliköille, esimiehille ja muille ryhmän kanssa yhteistyötä tekeville käyttäjäkysely. Käyttäjäkyselystä selviää, että kaikkien vastanneiden mielestä miesten työtoimintaryhmä on tärkeä osa Caritas-Säätiön toimintaa, niin asiakkaiden (työtoimintamiehet) kuin palveluyksiköidenkin kannalta. Pääosin ryhmän ohjaamiseen oltiin tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä, mutta muutamissa asioissa oli kuitenkin parannettavaa. Muun muassa vastaanotettujen työtehtävien vaikeus tulisi muistaa ja samalla ottaa huomioon ohjaajalle liian vaikeista tehtävistä koituvat turhan suuret vastuut.

Ajatus tähän aiheeseen opinnäytetyössäni heräsi noin vuosi sitten, kun minua pyydettiin ryhmän senhetkisen ohjaajan sijaiseksi. Olen ollut toimeksiantajan Caritas-Säätiön palveluksessa yli viisi vuotta, joten olen päässyt seuraamaan ryhmän toimintaa myös ennen ryhmän ohjaajaksi ryhtymistä.

Opinnäytetyöprosessi on ollut haastavaa, mutta opettavaista. Olen oppinut työtoimintaan liittyvää sosiaalilainsäädäntöä, aikataulun laatimista ja muun muassa kehittävän työntutkimuksen käsitteitä. Aluksi laadin mielestäni realistisen aikataulun, jossa pysyinkin mielestäni kohtuullisen hyvin aina omaan ohjausseminariini asti. Siellä sain selville työn valmiiksi tekemisen haasteet ja muutosten määrän, joten aikataulu meni uusiksi. Ohjausseminaarissa päätettiin vaihtaa työn nimi oppaasta kuvaukseksi. Täysien työviikkojen takia ajan löytäminen työn tekemiseen on ollut haasteellista. Olen pyrkinyt tekemään opinnäytetyötä iltaisi, silloin kun voimia on riittänyt. Aloitusseminari pidettiin viikolla 15, ohjausseminari viikolla 22 ja esitysseminari viikolla 46.

Haastavia asioita opinnäytetyössäni oli aikataulussa pysyminen ja liiketalouden näkökulman löytäminen teoriaan.

Saatuani käyttäjäkyselyn vastaukset huomasin, että miesten työtoimintaryhmän tekemät työtävät ja ryhmän olemassaolo koettiin tärkeäksi ja ryhmän toiminnan tulevaisuudesta tuli useita erilaisia näkemyksiä.

Aloittaessani työtoimintaryhmän ohjaamisen olivat osa ryhmäläisistä todella arkoja. Yksi ryhmäläisistä ei puhunut minulle ensimmäisen kuukauden aikana sanaakaan ja toinen ryhmäläinen oli niin arka, ettei hän uskaltanut osallistua ryhmän toimintaan alussa ollenkaan. Alkujähmeyden jälkeen huomasin muutoksen heti. Hiljainen ryhmän jäsen alkoi puhua minulle ja arka ryhmäläinen osallistui toimintaan innokkaasti. Toisiimme tutustuminen oli ratkaisevan tärkeää. Tästä voi tehdä sen johtopäätöksen, että ihmisen mieli ja asenne voi muuttua kun aletaan toimimaan yhdessä tiiviinä ryhmänä.

Työtoimintaa järjestetään Oulun kaupungin toimesta muun muassa Kontinkankaan työkeskuksessa. Toiminta siellä painottuu lähinnä kokooma-, purku- ja lajittelutöihin. Caritas-Säätiössä tarjotaan ulkoilua, ulkona tehtäviä töitä, motoriikkaa kehittäviä sisäpallopelejä, tilaisuuksien kalustustöitä sekä korjaus- ja kunnostustöitä. Tästä voi vetää sen johtopäätöksen, että Caritas-Säätiö tarjoaa mahdollisuuden monipuoliseen työtoimintaan.

Mielestäni opinnäytetyöni onnistui monella tapaa hyvin. Viikkosuunnitelmien ja päivittäisten raporttien avulla sain realistisesti kuvattua ryhmän arkea, sosiaalihuoltolain ja vammaispolitiikan kautta sain kerrottua työtoiminnasta ja käyttäjäkyselyllä sain selvitettyä mielipiteitä tätä nimenomaista ryhmää koskien. Ohjaajana toimiessani opin paljon tiimityöstä, suunnitelmallisuudesta, esimiestyöstä ja projektiluonteisesta työnteosta. Jatkossa olisi mielenkiintoista tietää miten työtoiminnan käy Caritas-Säätiössä, onko sillä tulevaisuutta ja miten vammaisten työllistämistoimet ylipäätään onnistuvat laman kourissa olevassa yhteiskunnassa. Näissä kysymyksissä olisi varmaankin aihetta uudelle opinnäytetyölle.

Itse voin ylpeänä kertoa toimineeni oman aikani miesten työtoimintaryhmän ohjaajana. Vaikka olin tuntenutkin ryhmäläiset ulkonäöltä jo aiemmin, niin ryhmän ohjaajana tunsin saaneeni ryhmäläisistä ystäviä, joiden elämään ja ajatusmaailmaan ehdin osaltani vaikuttaa. Toivottavasti myös itse annoin esimerkilläni heille opastusta elämään ja vahvistamaan osallistujien arjenhallintataitoja.

LÄHTEET

Airaksinen, T., & Vilkkä, H. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Caritas-Säätiö 2013a. Vammaispalvelut. Hakupäivä 30.3.2013, <http://www.caritas-saatio.fi>.

Caritas-Säätiö 2013b. Vammaispalvelut. Yleisesite. Hakupäivä 12.5.2013, http://www.caritas-saatio.fi/documents/ESITE_vammaispalvelut_2010.pdf.

Engström, Y. 2002. Kehittävä työntutkimus: Perusteita, tuloksia ja haasteita. Helsinki: Edita.

Engström, Y., Helle M. & Pihlaja J. Virkkunen J. 1999. Muutoslaboratorio: Uusi tapa oppia ja kehittää työtä. Helsinki: Edita.

Finlex.fi 2013a. Sosiaalihuoltolaki. Hakupäivä 14.9.2013, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1982/19820710#a28.1.2005-50>.

Finlex.fi 2013b. Oikeus työhön ja elinkeinoon. 24.5.2013, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731#L2P18>.

Kehitysvammaliitto 2013. Mitä kehitysvammaisuus on?. Hakupäivä 28.4.2013, <http://verneri.net/yleis/kehitysvammaisuus/mita-kehitysvammaisuus-on.html>.

Oulun kaupunki. 2013. Työtoiminta. Hakupäivä 6.4.2013, <http://www.ouka.fi/oulu/vammaisuus/tyotoiminta>.

Rasvala U. Vammaispalvelupäällikkö. Caritas-Säätiö. Sähköpostihaastattelu 11.5.2013.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2012. Hakupäivä 28.4.2013, http://www.stm.fi/hyvinvointi/osallisuuden_edistaminen/vammaispolitiikka.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2012. Hakupäivä 7.4.2013, <http://www.sosiaaliportti.fi/fi-FI/vammaispalvelujen-kasikirja/itsenaisen-elaman-tuki/paivatoiminta/>.

Toiminnan teorian ja kehittävän työntutkimuksen yksikkö 2013, Hakupäivä 19.5.2013, <http://www.muutoslaboratorio.fi/content.php?document=150>.

LIITTEET

- 1 Ohjaajan suunnittelemat työtoiminnan viikkosuunnitelmat
- 2 Päiväraportti
- 3 Käyttäjälähtöisen kyselyn kysymyslomake
- 4 Määritelmä kehitysvammaisuudesta
- 5 Perusoikeus työhön. Suomen perustuslaki 18 §.

LIITE 1 Ohjaajan suunnittelemat työtoiminnan viikkosuunnitelmat

TYÖTOIMINTA 2.10-4.10.12			
	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI
KLO			
9		HAE OULUNSALOLAISET AUTOLLA	
10			PIHAPELEJÄ, JOS SATAA OLLAAN
	TYÖKALUJEN TARKISTUS	ULKOILU (KÄVELYLENKKI)	TAPIOLAN AULASSA
12			
LOUNAS	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI
13	HEHKUNVAIHTO SONETTI A14 TIKKAAT MUKAAN	TUTUSTUMINEN KYLÄN ALUEESEEN	VETURI/ KELLON LAITTO SEINÄÄN
	LOPPUU KLO 14	VIE OULUNSALOLAISET TAKAISIN TALON AUTOLLA	LOPPUU KLO 14

TYÖTOIMINTA 4.12.-6.12.2012

	TIISTAI	KESKIVIikko	TORSTAI
KLO			
9		HAE OULUNSALON POJAT	
10	Jääli/ Lamppu ja hyllyt seinään + mukaan tilatut tavarat	Vie Talon pyörä 1 Suvalle varastosta nastarengas mukaan	HYVÄÄ ITSENÄISYYSPÄIVÄÄ!!
12		C31/ koukku keittiöön	
LOUNAS	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI	
13	Sisäpelejä?? jos ehtii	Biljardi	
	LOPPUU KLO 14	VIE OULUNSALOLAISET TAKAISIN TALON AUTOLLA	

TYÖTOIMINTA 8.1.-10.1.2013

	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI
KLO			
9			
10	Sermien ja väliseinien tarkastus ja siirto Heikkilään 1. kerrokseen	Sermien ja väliseinien tarkastus ja siirto Heikkilään 1. kerrokseen	Kävelylenkki lähimaastossa
12			
LOUNAS	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI
13	Aamupäivän ohjelma jatkuu tai sisäpelejä C-Kodilla	Aamupäivän ohjelma jatkuu tai sisäpelejä C-Kodilla	Biljardia
	LOPPUU KLO 14	LOPPUU KLO 14	LOPPUU KLO 14

TYÖTOIMINTA 12.3.-14.3.2013

	TIISTAI	KESKIVIIKKO	TORSTAI
KLO			
9			
10	C-Koti asukkaalle Taulu seinälle	Päivätoiminnan järjestämät Olympialaiset makkaranpaisto C-puistossa***	Kalustukset Raamattu ja kesk.piiri Muuta?
12			
LOUNAS	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI	KLO 12-13 C-KOTI
13	Reipas kävelylenkki lähimaastossa	Henkilöstön Info klo 13-16	Reipas kävelylenkki Päätyy Veturiin
	LOPPUU KLO 14	LOPPUU KLO 13	LOPPUU KLO 14

*** kannettava kajari, mikrofoni ja jatkojohto jotta juontaja saa äänentoiston

LIITE 2 Päiväraportti

PÄIVITTÄISET RAPORTIT (Nimet muutettu, tietosuoja)

25.9.2012

Tutustuin työtoimintaan olemalla ryhmän kaverina ja apuna klo 10 -14.15. Vakituisen ohjaajan johdolla kerättiin ryhmä koolle Celestan aulaan. Paikalla varsinaisista työtoimintalaisista oli yksi Oulunsalon Caritaksesta ja kaksi henkilöä Celestan päivätoimintaryhmästä. Ensin haettiin työkalut Veturista ja sitten menimme Sonaattiin. Kasasimme kenkäkaapin, kokosimme kenkätelineen ja kiinnitimme saunan seinään lämpömittarin. Töiden valmistuttua menimme Veturiin, jossa lämmitimme toisen päivätoimintalaisen kanssa uunissa ryhmäläisillemme pizzaa. Sillä aikaa varsinaisen ohjaaja valmisteli muiden kanssa "Caritas-biisin" nauhoituksia. Syötyämme ohjaaja ja työtoimintaryhmäläinen mukana olivat jäivät nauhoitukseen ja minä ja päivätoimintaryhmäläiset lähdimme työkalujen kanssa Caritas-Kotiin. Mielestäni päivä oli onnistunut, sillä kaikki suunnitellut asiat saatiin tehtyä eikä mikään jäänyt kesken.

2.10.2012

Klo 8.45 soitti minulle työtoiminnasta vastaava ohjaaja Oulunsalosta. Toisella tiistaina osallistuvalla, Y:llä oli flunssaa ja huono olo, joten X oli siis tiistain ainoa osallistuja.

X saapui 10.15. Tapasimme Celestan ryhmäkodin aulassa. Ensimmäisenä tehtävänä oli inventoida porukkamme työkalureppu. Roskat ja romut laitoimme roskeen, työkalut reppuun eri lokeroihin ja mutterit /ruuvit lajittelimme pieniin muovirasioihin. Ennen lounasta kävimme vielä vaihtamassa Tapiolan Caritaksen asukkaalle 2 kpl hehkulappuja kattoon. Puolelta päivin kävimme lounaalla ravintolassamme. Ruokana oli lasagnea. Klo 12.45 lähdimme A-tikkaiden kanssa kävelemään kohti Sonettia, jossa odotettavissa oli lampunvaihtohommia. Paluumatkalla kävimme vielä tarkastamassa Caritas-Kodin asukkaan lamppu- tilanteen. Sitten kello oli jo niin paljon, että X joi Celestassa kahvit ja lähti kävelemällä kohti bussipysäkkiä.

3.10.2012

Noin klo 9 lähdin hakemaan Oulunsalon porukkaa. Saavuttuani paikalle, selvisi, ettei Y lähde tänäänkään mukaan. Kertoi olonsa olevan vielä flunssainen ja heikko ja lisäksi kertoi sopineensa isänsä kanssa asioista, eikä muutenkaan ollut innostunut työtoiminnasta. Q lähti kuitenkin mukana reippaasti. Ensimmäiseksi tehtäväksi haimme paketin tilapäishoidolle Höyhtyän R-kioskista.

Kello oli 9.45 kun saavuimme Caritas-Kodille. Ennakkoon suunnittelemani päivärytmin mukaisesti aloitimme Q:n ensimmäisen työtoimintapäivän tutustumalla kävelyretken merkeissä Caritas- Kylään. Ihan ensimmäiseksi veimme noudetun paketin oikeaan paikkaan, sitten lähdimme kävelylle. Kävelimme koko kylän ympäri, kävimme tutustumassa Veturiin ja katselimme kukkia ja erilaisia kasveja Caritas Puistossa. Seuraavana ohjelmassa olikin sitten luonnollisesti tutustuminen sisätiloihin. Maisemahissillä ajelimme ylimmäiseen kerrokseen, toisella taas kellariin, katselimme hienoja autoja Tapiolan puolen parkkihallissa, kävimme kirjastossa, tutustuimme Celestan ryhmäkohtiin ja useisiin muihin paikkoihin. Varsinaisen suunnittelemani tutustumisten jälkeen lähdimme Celestan päivätoimintaporukan avuksi. Työnkuvaan kuului pyörätuolissa istuvan asukkaan ulkoilutusapua muun ryhmän mukana ja heille seuranpitämistä. Saavuttuamme takaisin Caritas-Kodille, haimme työkalurepun ja kävimme hieman korjaamassa pyörätuoliasukkaan tuolia. Varsinaisten tehtävien jälkeen lähdimmekin lounaalle. Hieman avustettuna Q keräsi linjastolta runsaasti salaattia, muutaman leipäpalan, maitoa, siskonmakkarakeittoa ja jälkiruoaksi raparperikiisseliä. Ruokailun jälkeen lähdimme autoilemaan kohti Oulunsalaa. Oulunsalossa keskustelin hoitohenkilökunnan kanssa hieman Teemun tilanteesta ja kerroin heille päivän kulusta.

4.10.2012

Oulunsalosta saapuivat X ja Y Caritas-Kodille n. klo 10, jonka jälkeen lähdimme Veturiin hakemaan W:n mukaamme. Hän ei kuitenkaan halunnut lähteä, joten aloitimme kolmistaan päivän ohjelman. Kunnostimme valmiiksi kerätyistä pahvilaatikoista vaatekeräykseen kantolaatikoita. X ja Y vuorottelivat. Välillä toinen teippasi pohjia paketoititeipillä kun toinen sitten taitteli vahvisteituista laatikoista reunat laatikon sisään ja avusti toista pitämällä pohjalevyjä paikallaan. Kun laatikot olivat valmiit, laitoimme niihin vaatekeräyksestä pienimpiä pusseja ja muuta pienempää tavaraa. Ennen lounasta pelasimme vielä sisäversiota Boccia- pallopelistä Tapiolan aulassa. Lounaaksi X ja Y söivät kasvis-makaronivuokaa, salaattia, voileipiä ja jälkiruoaksi he ottivat kahvit. Ruoan jälkeen haimme kakkoskerroksesta työkalurepun ja lähdimme Tapiolan puolelle työtehtävien pariin. Eräässä asunnossa korjasimme tuolinjalan kiinnityksen, laitoimme rouvalle rikkaimurin ostopaketista toimintakuntoon ja korjasimme talousvaaån. Sieltä lähdimme Veturiin, missä ei ollutkaan työtehtävän mukaisia tehtäviä, mutta päivä olikin jo niin pitkällä, että annoin X:lle ja Y:lle luvan lähteä kohti linja-autopysäkkiä.

16.10.2012

Tapasin Oulunsalon pojat, X:n ja Y:n perinteiseen tapaan Celestan aulassa, jossa he joivat aamukahvit. Haimme työkalurepun mukaan ja lähdimmekin tällä kertaa kokopäiväksi Kempeleen Caritakseen. Tehtävänä oli purkaa ryhmäkoti Willa Lupiin terasseilta sinne kesältä unohtuneet ensimmäisten syysmyrskyjen riepottelemat rakennelmat. Tuuli oli murjonut metalliset "telttakehikot" valmiiksi siihen kuntoon, että osien välisten ruuvausten irrottaminen oli haasteellista, toisen kehikon osalta mahdotonta. Välillä irrottelimme Y:n kanssa osia toisistaan X:n pitäessä rakenteita pystyssä, välillä vaihdoimme osia. Omat mausteensa tähän touhuun toi lisäksi navakka tuuli ja koko toiminnan ajan jatkunut vesisade. Toiset osat veimme Willa Lupiin ulkovarastoon, toiset taas jätimme terassille odottamaan niiden vientiä kaatopaikalle. Työn jälkeen menimme lounaalle samassa kiinteistössä sijaitsevaan ravintola Ainoon. Pojat ottivat kumpikin sitruuna kalaa perunan kera. Lounaan jälkeen huomasi aikaa olevan vielä hieman jäljellä, joten päätimme pelata kellari-tiloissa mukaan ottamaani pyramidipeliä. Kumpikin voitti yhden pelin, joten kaikki olivat tyytyväisiä. Pelin loputtua lähdimme ajamaan kohti Oulunsaltoa. X ja Y olivat takaisin kotona klo 14.

17.10.2012

Päivä alkoi sillä, että klo 9.10 lähdin autolla hakemaan Y:tä ja Q:ta kyytiini. Caritas-Kodille saavuttamme, veimme ensin aikaisemmin hakemani näyteputket sairaanhoidolle ja teimme samalla tarvittavia muutoksia autojenvarauskalentereihin. Sitten lähdimme poikien kanssa reippaalle kävelylle, tällä kertaa kiersimme lenkin rautatien reuna- Kodin Anttila- Caritas. Kävelyn jälkeen pelasimme Tapiolassa keilapeliä ja yritimme korjata asukkaan teleskooppimallista sauvakävelysauvaa, siinä onnistumatta. Molemmat pojat voittivat keilapelissä yhden peli, Q teki jopa kaksi kertaa täyskaadon. Ruokailu olikin seuraavana ohjelmassa. Makkaraherku perunoiden ja salaatin kera oli kaikille mieleen. Koska itselläni oli pakollisia menoja klo 13 alkaen, vein syönnin jälkeen Y:n ja Q:n takaisin Oulunsaloon.

18.10.2012

Päivä alkoi sillä, että hain postinviennin yhteydessä Veturista W:n mukaani. Lähteminen vaati hoitajalta ja minulta pientä houkuttelua, mutta hyvä näin. Oulunsalon X ja Y tulivat sitten vähän klo 10:n jälkeen Celestaan, josta otimme työkalurepun mukaan ja sitten kohti työtehtävää. Edessä oli pyörän nastarenkaiden vaihto Tapiolan asukkaan vaihdepyörään. Itse renkaiden vaihto oli suhteellisen nopea ja helppo toimenpide, vaikeuksia tuottikin sitten renkaiden saaminen suoraan

ja etujarrujen kiristys. Sitten kun saimme pyörän taas kuntoon, lähdimme syömään. Vaihtoehdot kookos-broileri ja silakkalaatikko olivat molemmat maistuvia. Iltapäivän lopuksi menimme kuudennen kerroksen aulaan, jossa pelailimme biljardia. X ja Y pelasivat vastakkain kaksi peliä, joista kumpikin voitti yhden. W:n kanssa keskityimme vuorollamme lähinnä tekniikka- ja lyöntitreeniin. Päivän päätteeksi lähdimme kävelemällä Veturiin. Vein W:n sinne ryhmäkodin puolelle ja annoin X:n ja Y:n jatkaa matkaansa bussipysäkille.

17.4.2013

Päivän aluksi saapuivat Oulunsalosta Q taksilla ja Y linja-autolla. Valmistauduin jo eilen tähän päivään pyytämällä käsisahan kiinteistöhuollolta lainaksi. Aluksi haimme työtoiminnan repun ja sahan mukaamme ja lähdimme kohti Veturia. Menimme sinne päivätoimintaryhmien pyynnöstä auttamaan heitä avaruusaluksen rakentamisessa. Päivätoiminnan ohjaajat olivat hankkineet tarvittavat puutavarat ja naulat valmiiksi, joten meidän tehtäväksemme jäi lautojen sahailu, istuimen kiinnitys, suunnittelu ja lautojen naulaaminen. Ihan kaikkea emme saaneet valmiiksi, mutta lupasimme tulla viimeistelemään homman ensiviikolla. Q ja Y sahailivat lautoja mittojen mukaan, Q kiinnitti istuimen ruuveilla ja Y oli isona apuna seinäelementtien kasauksessa. Klo 12 lähdimme syömään. Otimme kaikki kinkkukiusausta. Ruokailun jälkeen menimme pelaamaan biljardia. Y treenasi ensin yksin, jonka jälkeen harjoittelimme kahdestaan Q:n kanssa lyöntejä. Kaikilla meni pelaamiset hyvin. Pelien jälkeen kävimme vielä auttamassa palveluavustajaamme salin kalustuksessa. Sitten tuli taksi hakemaan Q:ta. Samalla annoin Y:lle luvan lähteä bussille päin.

18.4.2013

Tiesin jo heti aamulla töihin tullessani, että päivästä tulee kiireinen. Palveluavustajamme ilmoitti olevansa sairaana, joten työtoimintaryhmämme tehtävänä oli tehdä sekä suunnitelman mukaiset hommat, että suunnittelemattomia töitä. Meni klo 10 Celestan aulaan hakemaan ryhmäläisiä. W saapui avustajan kanssa ensin ja sitten tulivat Oulunsalosta X ja Y. Lähdimme suoraan liikkeelle. Työkalorepun ja tikkaat lainaksi haettuamme lähdimme asukkaan luokse Sonaattiin. Perillä asensimme rouvalle keittiön lampun ja valmistelimme myös olohuoneen puolen lamppua, joka luvattiin asentaa sen jälkeen kun rouva on hankkinut siihen tarvittavat hehkulamput. Rouva ehdotteli vielä makuuhuoneen lampun korjausta, mutta kerroin hänelle, että se on valtuutetun sähköasentajan tai sähköliikkeen asia, meillä ei riittänyt siihen ammattitaito. Takaisin tultuamme veimme tikkaat ja muut tarvikkeet takaisin paikoilleen ja sitten lähdimme kalustamaan Caritas-salia seuraavaa tila-

varausta varten. Laitoimme pöytiä riveihin, niihin tuoleja, mikrofonin ja lisäksi varmistin, että tilaajan toivoma induktiosilmukka toimii salissa. Kalustuksen jälkeen menimme syömään. Kaikille ryhmäläisille maistui pekoninen jauhemaksapihvi. Kun ryhmäläiset olivat syöneet vatsansa täyteen, lähdimme pelaamaan Bocciaa Tapiolan aulaan. Boccian jälkeen menimme vielä hetkeksi 6. kerrokseen pelaamaan biljardia. Avustaja tuli hakemaan W:tä klo 13.45, jolloin annoin myös Oulunsalon pojille luvan lähteä bussille.

23.4.2013

Työtoimintaviikon aluksi menin Celestan aulaan hakemaan Oulunsalosta kulkevia X:ää ja Y:tä. Pojat nauttivat ensin kupposet kahvia, jonka jälkeen lähdimme Veturin päivätoimintatilaan viimeistelemään edellisviikolla keskenjäänyttä avaruusalusta. Paikanpäälle saavuttuamme huomasimme, että muut olivat tehneet työtä eteenpäin, eikä meidän urakkamme ollutkaan täten kovin vaikea. Ensin leikkasimme kattolevyn sopivaksi ja naulasimme sen kiinni. Sitten leikkasimme ja taittelimme sivuseiniin tarkoitetut levyt sopivaksi ja naulasimme nekin kiinni. Lopuksi tein puukkoa ja vasaraa käyttäen sivulevyihin ikkunaluukut ja naulaisin vielä pahvisuikaleet katon ja seinälevyjen väliin. Ihan puutouhuilun lopuksi keräsimme työkalumme ja muut tarvikkeet reppuun ja lähdimme syömään. Lihapullat maistuivat kaikille meille oikein hyvin. Ruokailun jälkeen haimme Celestalta lainaksi Inkan Aarre-pelin, jota menimme pelaamaan 5. kerroksen aulaan. X sai "Afrikan tähden", mutta minä onnistuin saamaan "Onnen auringon" ja ehdin maaliin ensimmäisenä. X ja Y tulivat molemmat samalla kierroksella maaliin, joten tulivat yhdessä toiseksi. Klo 14 annoin pojille luvan lähteä bussipysäkille.

24.4.2013

Q:lla olivat tämän kuukauden taksisetelit jo käytetty, joten hän ei päässyt tänään työtoimintaan. Mennessäni hakemaan Celestasta Oulunsalosta tulleita X:ää ja Y:tä tulivatkin pojat jo matkan varrella minua vastaan. Tehtävänä oli käydä hallinto-rakennuksen puolella laittamassa mm. tauluja seinälle. Ensin haimme työkalurepun ja jatkojohdon vastaanotosta, sitten lähdimme liikkeelle. Ensin kävimme laittamassa kaksi taulua (porattavilla taulukoukuilla) ja seinäkellon Rekrytointihuoneeseen. Sen jälkeen kävimme asentamassa hallinnon uusiin tiloihin seinäkellon, seinämallisen paperitelineen ja lopuksi vielä WC-tilaan paperitelineen. Hallintupuolen hommien jälkeen kävimme vielä ennen ruokailua siirtämässä kahta kaappia lääkärin huoneessa. Sitten olikin ruoka-aika. X ja Y ottivat kirjolohikiusausta, itse otin nakkistroganoffia. Syönnin jälkeen menimme

hetkeksi pelaamaan Afrikan Tähteä 5. kerroksen aulaan. Yksi peli ehdittiin pelata, kunnes apuamme taas tarvittiin. Vammaispuolen työntekijät tarvitsivat sairaalasängyn kantoapua ja apua pöydän jalkojen ruuvaamiseen. Niiden askareiden jälkeen olikin kello jo niin paljon, että annoin pojille luvan lähteä bussille.

25.4.2013

Oulunsalon pojat saapuvat Caritakselle vähän yli klo 10 ja samoihin aikoihin sain kuulla Veturin päästä, ettei W ehdi muiden menoensa takia osallistua tänä päivänä työtoimintaan X ja Y hörpäsivät Celestassa ensin kupposet kahvia, jonka jälkeen lähdetti hommiin. Tavoitteena oli vaihtaa säätiö pyörä numero 1:een kesärenkaat. Vaihtotyö meni aika mukavasti, vaikka edellisistä renkaiden vaihdoista olikin kulunut aikaa jo useita kuukausia. Minä irrotin renkaat rungosta ja X:n kanssa yhdessä vaihdoimme sitten renkaat. Y toimi työkaluvastaavana ja lisäksi hän haki meille tarvitsemiamme tarvikkeita. Muutaman mutkan jälkeen saimme työn valmiiksi klo 11.50. Siinä olikin suuri työ saada kädet pestyä kaiken maailman rasvasta ja öljystä. Ruokailussa otimme kaikki porsaan kaslerpihviä. Vatsat täynnä päätimme mennä vielä loppuajaksi pelaamaan biljardia 6. kerrokseen. X ja Y ehtivät pelata kaksi peliä, josta X voitti molemmat. Itse toimin lähinnä ”neuvonantajan” roolissa. Klo 13.30 toivottelimme sitten toisillemme hyvät viikonloput ja hyvät vaput, sekä annoin pojille luvan lähteä. X aikoi lähteä bussilla Oulunsaloon vammaispalveluiden vappujuhlaan ja Y aikoi mennä käymään äitinsä luona kylässä.

7.5.2013

Tänään siirryttiin uuteen työaikamalliin, joten myös työtoiminnan kesto (11-14) muuttui sen myötä. X ja Y saapuivat Oulunsalosta, jonka jälkeen katselimme porukalla tämän viikon työsuunnitelman läpi. Ensimmäisenä suunnitelmassa oli Caritas-kodin 2. pyörään kesärenkaiden vaihto. Eturingas hoitui helposti yhteistyöllä (Y vastasi tarvittavista työkaluista, minä ja X hoidimme itse vaihtotyön), mutta takarenkaan kiinnitysmutterit olivat niin pyöreiksi kuluneet, ettei niitä saanut meidän taidoillamme hievahtamaankaan. Täytynee viedä Pyörä-Suvalalle... Ennen ruokailuun menoa veimme tarvikkeet oikeille paikoilleen ja kävimme käsien pesulla. X:n kanssa otimme parsakaali-pähkinä-broilerigratiinia, kun taas Y:lle maistui mieluummin Kermapiipuripossu. Ruoan jälkeen oli vuorossa korkkitaulun kiinnitys asukkaan määrittelemään paikkaan asunnossa. Kyseessä oli asukas, joka ilmoitti jo aiemmin olevansa tänä päivänä poissa asunnostaan, mutta sanoi antavansa meille luvan käydä asentamassa taulu. X hoiti asunnossa työkalu- ja ruuviasiat,

kun Y laitto porakoneen käyttökuntoon ja hoiti sitten jälkisiivouksen. Taulun laiton jälkeen jutelimme vielä hetken loppukevään/ kesän suunnitelmista. Klo 13.55 annoin pojille luvan lähteä kävelemään kohti bussipysäkkiä.

LIITE 3. Työtoimintakysely

Kuvaus Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmän ohjaajalle

Tekijä Juha Karsikas

1 Onko työtoimintaryhmä ollut mielestänne toimiva osa säätiötämme?

2 Miten ryhmän toiminnan tulisi painottua? (Esim. enemmän ulkoilua tms.)

3 Koetteko työtoiminnan tärkeäksi?

4 Mitä asioita ryhmän ohjaajan tuli ottaa paremmin huomioon?

5 Kuvaile työtoimintaryhmää kolmella (3) adjektiivillä. Mitä asioita tulee ensimmäisenä mieleen?

6 Miten ryhmää tulisi/voisi kehittää?

7 Millainen on Caritas-Säätiön miesten työtoimintaryhmä vuonna 2015?

8 Halukkaille sana on vapaa

LIITE 4 Määritelmä kehitysvammaisuudesta

Kehitysvamma tarkoittaa vaikeutta ymmärtää ja oppia uusia asioita.

Kehitysvamma rajoittaa vain osaa ihmisen toiminnoista. Ihmisillä on erilaisia vahvuuksia ja kykyjä. Jokaisen tulee saada tukea, jotta voi löytää omat mahdollisuutensa. Kehitysvamman aste vaihtelee vaikeasta vammasta lievään vaikeuteen oppia asioita. Suomessa on kaikkiaan n. 40 000 ihmistä, joilla on kehitysvamma.

Viime vuosina on alettu puhua vaikeimmin vammaisista ihmisistä omana ryhmänään. Kansainvälisissä yhteyksissä käytetään lyhennettä PMD, *Profound Multiple Disabilities*. Sillä tarkoitetaan kaikkein vaikeimmin kehitysvammaisia ja monivammaisia ihmisiä. Heitä on kaikista kehitysvammaisista 5–10 %.

Kehitysvammaisuutta voidaan tarkastella ja määritellä usealla eri tavalla, kuten

- lääketieteen/diagnoosien
- toimintakyvyn
- sosiaalisesta näkökulmasta.

Perinteisesti kehitysvammaisuutta – kuten muutakin vammaisuutta – on tarkasteltu medikaalisesta eli lääketieteen näkökulmasta. Rinnalla on pitkään ollut toimintakyvyn näkökulma, jossa pohditaan ihmisen valmiuksia selviytyä eri ympäristöissä.

Viime vuosina on voimistunut erityisesti sosiaalinen näkökulma. Siinä muistutetaan, että vamman sijaan ihmisten mahdollisuuksia rajoittavat usein erityisesti riippuvuus muista ihmisistä, ennakkoluulot ja syrjintä. (Kehitysvammaliitto 2013, hakupäivä 28.4.2013.)

LIITE 5 Oikeus työhön ja elinkeinovapaus

Suomen perustuslaki 18 §. Oikeus työhön ja elinkeinovapaus.

Jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Julkisen vallan on huolehdittava työvoiman suojelusta.

Julkisen vallan on edistettävä työllisyyttä ja pyrittävä turvaamaan jokaiselle oikeus työhön. Oikeudesta työllistävään koulutukseen säädetään lailla.

Ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä.

(Finlex.fi 2013b, hakupäivä 24.5.2013.)